

ARVIOINTIKERTOMUS 2021

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Sisällysluettelo

1.	TARKASTUSLAUTAKUNTA JA SEN TOIMINTA.....	2
1.1.	Tarkastuslautakunnan tehtävät.....	2
1.2.	Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2021	2
1.3.	Tarkastuslautakunnan toiminta.....	2
1.4.	Tilintarkastus ja tarkastustoimi.....	3
2.	EDELLISTEN VUOSIEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI	3
	TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	4
2.1.	Talousarvion toteutuminen (sisäiset ja ulkoiset erät)	4
2.2.	Toiminnan rahoitus	4
3.	TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	5
3.1.	Kaupunginhallitus.....	5
3.2.	Perusturvalautakunta	5
3.3.	Sivistyslautakunta	5
3.4.	Tekninen lautakunta	6
3.5.	Ympäristölautakunta.....	6
3.6.	Investoinnit.....	6
4.	KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	7
5.	SIDONNAISUUDET	7
6.	YHTEENVETO	8

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA JA SEN TOIMINTA

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2021

Varsinainen jäsen

Kujala Pertti, puheenjohtaja
 Tuomisto Heikki, varapuheenjohtaja
 Rauhala Hannu
 Tyni Janna
 Virkki Maria

Henkilökohtainen varajäsen

Aarnisaari Vesa
 Roto Matias
 Mäkinen Jaakko
 Tähtinen Sonja
 Kolattu-Tolvi Outi

Kuntalain 121 §:n mukaan lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Päätökset lautakunnassa on tehty puheenjohtajan esittelystä.

Sihteerinä on toiminut talouspäällikkö Marita Forsberg 27.10.2021 asti ja 28.10.2021 alkaen pääkirjanpitäjä Sanna Hellström.

1.3. Tarkastuslautakunnan toiminta

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n perusteella esitettävä toimintakertomuksessa selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunnan arviointikertomus on laadittu toimintakertomuksessa esitettyihin tietoihin perustuen.

Arviointiin liittyen tarkastuslautakunta on pitänyt kuusi (6) tilivuoteen kohdistunutta kokousta. Pääasiallisena tarkastelun kohteena ovat olleet perusturvalautakunnan alaiset tehtäväalueet. Vuoden aikana on kuultu eri tehtäväalueiden vastuuhenkilöitä.

Kaupunginjohtaja on kertonut ajankohtaisista asioista ja päätöksistä kokousten alussa ja tekninen johtaja on kertonut keskeisimpien investointihankkeiden toteutumisesta vuoden aikana. Kokouksissa ovat kuultavina olleet myös:

Perusturvajohtaja Marjaana Sorokin
 Kotihoidon esimies Mari Paasikivi
 Maaseutuyksikön päällikkö Veli-Matti Pura
 Talouspäällikkö Marita Forsberg
 Tekninen johtaja Marko Mäkinen
 Maanrakennusmestari Jyrki Rinta-Paavola

Toimialojen/lautakuntien päätöksentekoa tarkastuslautakunta on seurannut näiden pöytäkirjoista sopimansa tehtävänjaon mukaisesti.

Kaupunginhallitus	Heikki Tuomisto
Perusturvalautakunta	Janna Tyni
Sivistyslautakunta	Maria Virkki
Tekninen lautakunta	Hannu Rauhala
Ympäristölautakunta ja tytäryhtiöt	Pertti Kujala

Tarkastuslautakunnan toimintakulut (sisäiset ja ulkoiset erät) vuodelta 2021 olivat yhteensä 13 441 euroa. Vuonna 2020 toimintakulut olivat yhteensä 13 491 euroa.

1.4. Tilintarkastus ja tarkastustoimi

Valtuusto on valinnut Someron kaupungin tilintarkastusyhteisöksi BDO Audiator Oy:n vuosiksi 2019 - 2022. Yhtiön nimeämänä vastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT Seija Hakamäki.

Tarkastukseen käytettiin vuonna 2021 yhteensä 19 tarkastuspäivää. Tilintarkastaja on osallistunut lautakunnan kokouksiin ja raportoinut lautakunnalle työohjelman toteutumisesta ja keskeisimmistä tarkastushavainnoista.

Tilintarkastaja esitteli tilintarkastuksen työohjelman vuodelle 2021 tarkastuslautakunnan kokouksessa 28.10.2021. Tarkastuslautakunta on saanut tiedoksi tilintarkastajan väliraportin 3.3.2022. Loppuraportin vuoden 2021 tarkastuksesta sekä tilintarkastuskertomuksen tilintarkastaja antoi 25.5.2022.

2. EDELLISTEN VUOSIEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Tarkastuslautakunnan on kuntalain 121 §:n mukaan arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Valtuusto on kokouksessaan 14.6.2021 § 29 merkinnyt tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2020 tiedoksi ja huomioitavaksi päätöksenteon valmistelussa.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 8.11.2021 § 82 saanut selvityksen vuoden 2020 arviointikertomuksessa esiin nostetuista kysymyksistä ja niiden pohjalta tehdyistä toimenpiteistä.

Kaupunginvaltuusto päätti merkitä annetut selvitykset arviointikertomuksen sisältämistä havainnoista tiedoksi ja totesi, että ne eivät anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

2.1. Talousarvion toteutuminen (sisäiset ja ulkoiset erät)

Someron kaupungin vuoden 2021 alkuperäisen talousarvion toimintakulut olivat 73,86 milj. euroa. Vuoden aikana hyväksyttiin 1 381 000 euron lisäys määrärahoihin, jonka jälkeen määrärahoja oli yhteensä 75,24 milj. euroa. Tuloslaskelman toteutuneet toimintakulut olivat 74,87 milj. euroa, mikä alittaa talousarvion n. 0,37 milj. eurolla. Toimintatuottoja oli budjetoitu 18,96 milj. euroa. Määrärahoja lisättiin vuoden aikana 300 000 euroa, jonka jälkeen tulomäärärahoja oli yhteensä 19,26 milj. euroa. Tulojen toteutuma oli 21,07 milj. euroa. Tulot ylittivät arvion 1,81 milj. euroa.

Tulorahoituksen riittävyys

Toimintakate (toimintatuottojen ja –kulujen erotus) oli 53,81 milj. euroa ja se muodostui noin 2,18 milj. euroa paremmaksi kuin talousarviossa. Tämä johtuu siitä, että toimintakulut alittuivat jonkin verran ja myös toimintatuotot ylittivät. Alkuperäisessä talousarviossa toimintakatteeksi oli arvioitu 54,91 milj. euroa ja määrärahojen lisäyksen jälkeen 55,99 milj. euroa, mutta lopullinen toteutuma oli 53,81 milj. euroa.

Milj. €	<u>TA 2021</u>	<u>TA+muut.</u>	<u>TP 2021</u>	<u>Poikkeama</u>
Toimintakate	-54,91	-55,99	-53,81	2,18

Verotuloihin oli budjetoitu 29,26 milj. euroa ja toteutuma oli 30,31 milj. euroa. Näin ollen verotulot ylittivät arvioitua n. 1,05 milj. euroa. Valtionosuuksiin oli varattu 27,66 milj. euroa ja niiden toteutuma oli 27,77 milj. euroa eli ylitystä tuli n. 0,11 milj. euroa.

Milj. €	<u>TA 2021</u>	<u>TA+muut.</u>	<u>TP 2021</u>	<u>Poikkeama</u>
Vuosikate	2,05	0,97	4,29	3,32

Vuosikate oli talousarviossa 971 274 euroa ja tilinpäätöksessä 4 287 906 euroa ylijäämäinen. Vuosikatearvio ylitettiin selvästi.

Suunnitelman mukaisiin poistoihin oli varattu 3,05 milj. euroa ja toteutuma oli 3,04 milj. euroa. Poistojen jälkeen tilikauden tulos muodostui 1,249 milj. euroa ylijäämäiseksi.

Milj. €	<u>TA 2021</u>	<u>TA+muut.</u>	<u>TP 2021</u>	<u>Poikkeama</u>
Tilikauden tulos	2,50	1,42	1,25	0,17

Tilikauden ylijäämäksi muodostui 1 249 389 euroa.

2.2. Toiminnan rahoitus

Tulorahoituksen (vuosikate) ja investointien nettomenojen sekä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen jälkeen rahoituslaskelma osoittaa 2,93 milj. euron rahoitusylijäämää.

Vuoden 2021 talousarviossa vastaava luku oli 2,44 milj. euroa.

Rahoitusylijäämään vaikuttavat pääasiassa investointimenojen määrä sekä vuosikatteen suuruus.

Vuonna 2021 vuosikate oli 4,29 milj. euroa, investointimenot 1,37 milj. euroa ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot 42 734 euroa. Lisäksi tulo-rahoituksen korjauserät pienentävät vuosikatetta noin 27 915 euroa.

Alkuperäisessä talousarviossa pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloihin oli merkitty Ktö Oy Someron Lamminniemen osakkeiden myynti (4,7 milj. euroa). Myynti ei kuitenkaan toteutunut vuonna 2021.

Talousarviossa oli varauduttu nostamaan uutta pitkäaikaista lainaa 3 milj. euroa. Vuoden 2021 aikana ei nostettu uutta pitkäaikaista lainaa. Vanhoja lainoja lyhennettiin 2,3 milj. euroa.

Vuoden lopussa lainaa oli kaikkiaan 15,3 milj. euroa eli 1 782 euroa/asukas. Rahavarat kasvoivat vuoden aikana noin 1,05 milj. euroa.

3. TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

3.1. Kaupunginhallitus

Tavoitteet ovat toteutuneet kaupunginhallituksen työskentelyssä. Kaupunginhallitus on toiminut tavoitteellisesti ja saavuttanut hyvin kaupunginvaltuuston sille asettamat tavoitteet toimintavuonna 2021. Kaupunginhallituksen päätökset ovat olleet pääosin tarkoituksenmukaisia.

Valtion edellyttämässä sote-valmisteluissa on edetty tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kaupunginhallituksen tulee kiinnittää enemmän huomiota yhteistyön merkitykseen kaupungin omistajaohjauksessa.

Toimiakseen tarkoituksenmukaisella tavalla kaupunginhallituksen tulee kiinnittää enemmän huomiota kaupunginvaltuustossa tehtyihin päätöksiin. Syksyn 2021 urheilukentän peruskorjauksen suunnittelua koskeneessa asiassa kaupunginhallituksen päätöksentekoprosessi ei toiminut tarkoituksenmukaisella tavalla.

3.2. Perusturvalautakunta

Perusturva on toiminut äärimmäisen haastavassa tilanteessa. Vuonna 2021 Covid-19-pandemiailanne oli huono ja vaati joustamista ja venymistä kaikkialla perusturvan yksiköissä ja henkilökunnassa. Hoivayksiköissä rekrytointitilanne on muutenkin ollut hankala ja henkilökunnan lisääntyneiden sairauspoissaolojen takia sijaisten tarve on ollut suuri. Esihenkilöillä on kulunut kohtuuttomasti aikaa sijaisten hankkimiseen. Perusturvassa on tehty mittavia toimenpiteitä henkilöstötilanteen parantamiseksi, mutta ne eivät ole tuottaneet toivottua tulosta, hakijoita ei ole ollut. Tilanne on kuitenkin monella muulla paikkakunnalla sama.

Lisäksi myös tuleva hyvinvointialueelle siirtyminen on aiheuttanut lisätyötä ja toisaalta epävarmuutta tulevasta.

Hankalasta tilanteesta huolimatta tavoitteita on saavutettu ja perusturvalautakunta on reagoinut nopeasti muuttuviin tilanteisiin.

3.3. Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan työ on ollut säännöllistä ja tarkoituksenmukaista. Lautakunta on säännöllisesti tarkastellut asettamiinsa tavoitteisiin nähden omaa toimintaansa. Sivistyslautakunnan vastuullinen työ yhdessä sivistystoimen henkilökunnan kanssa on tarjonnut laadukkaita palveluita kuntalaisille koronahaasteista huolimatta.

3.4. Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan tehtäväkenttä on laaja, asioita on paljon, pääosin tavoitteet ovat toteutuneet, eivät kuitenkaan aivan kaikki, joka näkyy myös budjetin toteutumassa. Palvelutalon projektissa, on tullut takaiskuja, viivästystä, kertaalleen kariutunut kokonaan, josta uuden suunnittelu ja nousevien kustannusten aika lisäävät edelleen haastetta projektia kohtaan. Urheilukenttä, katsomo ja väistötilat ovat myös paljon puhuttaneet niin kaupungin elimissä kuin lehdistöäkin. Pitäisikö priorisoida, suunnitteluun, valvontaan ja toteutukseen?

3.5. Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunnan kokouspöytäkirjojen mukaisesti lautakunta työskentely v. 2021 on ollut säännöllistä ja tarkoituksenmukaista. Lautakunta on valmistellut päätöksensä tarkoituksen mukaisella tavalla ja lautakunnan työskentelyssä on otettu huomioon hyvällä tasolla kaupunginvaltuuston sille antamien tavoitteiden huomiointi ja pyrkimys toteuttaa asetettuja tavoitteita. Ympäristölautakunta on toteuttanut v. 2021 kaupunginvaltuuston sille asettamat tavoitteet hyvällä tasolla eikä ympäristölautakunnan päätöksien valmistelusta ja tehdyistä päätöksistä ole huomautettavaa.

Lisäksi ympäristölautakunnan työskentelystä ilmenee hyvin pyrkimys päästä sille asetettuihin tavoitteisiin. Maaseutupalvelujen tarjontaan ja toteuttamiseen koskeneen kuulemisen perusteella maaseutupalveluiden tarjoamisessa ja toteuttamisessa on päästy hyvin asetettuihin palvelutavoitteisiin. Ympäristötoimessa työtä tekevä kaupungin henkilökunta on suoriutunut hyvällä tasolla oman tehtäväkenttensä palveluiden toteuttamisesta tarkasteluvuonna 2021 siitäkkin huolimatta, että palvelutarjontaan on kohdistunut erityishaasteita mm. tarkasteluvuonna esiintyneen koronaepidemian takia.

3.6. Investoinnit

Investointeihin oli talousarviossa varattu 3 187 000 euroa. Lisämäärärahoja hyväksyttiin 505 000 euroa, jonka jälkeen talousarviomäärärahat olivat yhteensä 3 692 000 euroa.

Kiinteä omaisuus ja osakkeet

Kiinteän omaisuuden ostoon oli varattu 50 000 euroa. Maa-alueiden ostoon käytettiin n. 24 800 euroa. Maa-alueiden myyntiin oli varattu 75 000 euroa ja myynneistä saatiin noin 30 000 euroa. Ktö Oy Lamminniemen osakkeiden myynti ei toteutunut vuonna 2021. Osakkeiden ostoihin oli varattu 110 000 euroa ja lisämäärärahoja hyväksyttiin 40 000 euroa. määrärahoja käytettiin yhteensä 45 900 euroa. Vuoden 2021 aikana ostettiin Ktö Oy Jukolantien osakkeet 45 000 euroa (+900 euroa varainsiirtovero).

Irtain omaisuus

Kalustomäärärahoihin ja atk-hankintoihin oli varattu kaikkiaan 382 000 euroa. Lisämäärärahaa hyväksyttiin 45 000 euroa panoraamaröntgenlaitteen hankintaan. Määrärahojen käyttö oli yhteensä 103 900 euroa.

Talonrakennus

Talousarviossa oli varattu 1 280 000 euroa talonrakennusinvestointeihin. Lisämäärärahaa myönnettiin 330 000 euroa. Toteutuneet kustannukset olivat 586 700 euroa. Suurin investointi oli kaupungintalon vesikaton uusiminen, johon oli varattu 580 000 euroa. Investoinnin toteuma oli n. 350 000 euroa.

Kiinteistöjen esteettömyyskorjauksiin käytettiin n. 12 000 euroa, urheilukentän huoltorakennukseen n. 23 000 euroa, Urheilukentän katsomoon n. 7 000 euroa, urheilukentän saneeraukseen n. 7 700 euroa, Joensuun koulun keittiön perusparannukseen n. 7 000 euroa, Jauhetaloon 16 000 euroa, monitoimitalon äänentoistoon n. 24 000 euroa, sairaalantien rivitalojen kv-putkiston, vesikaton ja sisäpuolen pintaremonttiin n. 94 000 euroa.

Julkinen käyttöomaisuus

Talousarviossa oli varattu julkisen käyttöomaisuuden rakentamiseen 1 365 000 euroa. Lisämäärärahaa myönnettiin 15 000 euroa frisbeegolfkentän rakentamiseen ja 75 000 euroa katuvalaistuksen parantamiseen. Suurin investointi oli kaavateiden rakentamisinvestointi, jonka toteutuma oli n. 224 000 euroa. Kaavateiden kestopäällysteisiin käytettiin n. 83 000 euroa, katuvalaistukseen n. 87 000 euroa, Mäkelän alueen kunnallistekniikkaan n. 9 000 euroa, hulevesiverkostoon n. 67 000 euroa, frisbeegolfkentän rakentamiseen n. 25 000 euroa, uimarantojen korjauksiin n. 31 000 euroa ja siltarummun (Liiketie-Viljatie) rakentamiseen n. 87 000 euroa.

4. KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Kaupunginjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan. Kaupunginvaltuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja hyväksyy tytäryhteisöjen tavoitteet.

Someron kaupunkikonserniin kuuluu 10 tytäryhteisöä ja 6 kuntayhtymää.

Kuntakonsernin valtuustokausittainen ulkopuolinen arviointiraportti omistajaohjauksen tuloksellisuudesta on esitelty kaupunginhallitukselle 21.6.2021 (§ 145).

Tarkastuslautakunta nostaa esille konsernijohtoon ja tytäryhteisöjen yhteistyön merkityksen kaupungin omistajaohjauksessa.

5. SIDONNAISUUDET

Uuden kuntalain (410/2015) 84 § ja 121 § mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Uuden kuntalain myötä sidonnaisuuksien ilmoittaminen on tullut lakisääteiseksi vuonna 2017 valitavan valtuuston toimikauden alusta lukien. Tarkastuslautakunta vie ilmoitukset vuosittain valtuustolle tiedoksi. Lautakunta on kokouksissaan 18.11.2021 § 71 ja 14.4.2022 § 24 tarkastanut sidonnaisuusilmoitukset ja saattanut ne valtuustolle tiedoksi. Valtuusto käsittelee sidonnaisuusilmoitukset 13.6.2022 kokouksessaan. Sidonnaisuusilmoitukset on julkaistu kaupungin verkkosivuilla.

6. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginvaltuuston talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Kiitokset kaikille niille viranhaltijoille, työntekijöille ja luottamushenkilöille, jotka ovat myötävaikuttaneet hyvän tuloksen saamiseen.

Somerolla, 25. päivänä toukokuuta 2022

Someron kaupungin tarkastuslautakunta

Pertti Kujala
puheenjohtaja

Hannu Rauhala
jäsen

Janna Tyni
jäsen

Maria Virkki
jäsen